

Obsah

Předmluva	10
Předmluva autorky	12
Úvod	14
1 Integrace, inkluze, inkluzivní prostředí, inkluzivní škola	17
1.1 Integrace	18
1.2 Inkluze	18
1.2.1 Inkluzivní prostředí	19
1.2.2 Inkluzivní vzdělávání	19
1.2.3 Inkluzivní škola	19
2 Asistenční služby	21
2.1 Osobní asistence	23
2.2 Pedagogická asistence	25
3 Osobní asistent	28
3.1 Kdo je osobní asistent	29
3.2 Kdo se může stát osobním asistentem	29

3.2.1	<i>Kvalifikační předpoklady pro práci osobního asistenta</i>	30
3.2.2	<i>Osobnostní předpoklady pro práci osobního asistenta</i>	30
3.2.3	<i>Etický kodex osobního asistenta</i>	31
3.3	Pracovní náplň osobního asistenta dítěte se zdravotním postižením	33
3.4	Kde a jak hledat osobního asistenta k dítěti se zdravotním postižením	34
3.4.1	<i>Několik doporučení pro výběr osobního asistenta</i>	35
3.4.2	<i>Jaký by osobní asistent rozhodně být neměl</i>	36
3.5	Kdo zaměstnává osobní asistenty, jak je zajištěno jejich financování	37
3.6	Možná úskalí práce osobního asistenta	38
3.6.1	<i>Nejčastější chyby, jichž se ve vztahu k osobnímu asistentovi dopouštějí rodiče dítěte</i>	39
3.6.2	<i>Nejčastější chyby, jichž se dopouštějí asistenti</i>	39
3.6.3	<i>Nejčastější chyby učitelů, v jejichž třídě působí osobní asistent</i>	40
4	Asistent pedagoga	41
4.1	Kdo je asistent pedagoga.	43
4.2	Kdo se může stát asistentem pedagoga	43
4.2.1	<i>Kvalifikační předpoklady.</i>	43
4.2.2	<i>Osobnostní předpoklady</i>	45
4.3	Pracovní náplň asistenta pedagoga	45
4.3.1	<i>Příklad náplně práce asistenta pedagoga</i>	46
4.3.2	<i>Žákladní pravidla pro práci asistenta pedagoga</i>	47
4.4	Kde a jak hledat asistenta pedagoga	47
4.4.1	<i>Několik doporučení pro výběr asistenta pedagoga</i>	48
4.5	Kdo zaměstnává asistenty pedagoga, jak je zajištěno jejich financování	48
4.6	Asistent pedagoga jako člen týmu	49
4.6.1	<i>Kdo tvoří tým pro vzdělávání začleněného žáka a pozice asistenta v něm</i>	49
4.6.2	<i>Spolupráce asistenta s učitelem</i>	50
4.6.3	<i>Spolupráce asistenta s poradenským zařízením</i>	51
4.6.4	<i>Komunikace a spolupráce asistenta s rodiči začleněného žáka</i>	51
4.7	Jaká jsou úskalí práce asistenta pedagoga	52
4.7.1	<i>Vztah asistenta a začleněného žáka</i>	52
4.7.2	<i>Vztah asistenta a učitele</i>	52
4.7.3	<i>Vztah asistenta a ostatních dětí ve třídě</i>	53
4.7.4	<i>Vztah asistenta s rodiči začleněného žáka</i>	54
4.7.5	<i>Syndrom vyhoření a jak mu předcházet</i>	55

5 Podpora profesionálního růstu asistentů	56
5.1 Vzdělávání osobních asistentů	57
5.2 Vzdělávání asistentů pedagoga	58
5.3 Metodická podpora asistenta pedagoga	61
5.4 Supervize	62
5.5 Videotrénink interakcí (VTI)	63
6 Inkluze v praxi – příklady, náměty a inspirace	65
6.1 Co bychom měli ještě vědět o práci s dětmi s jednotlivými typy postižení	66
6.1.1 <i>Dítě s mentálním postižením (MP)</i>	66
6.1.2 <i>Dítě s autismem</i>	68
6.1.3 <i>Dítě s tělesným postižením</i>	70
6.1.4 <i>Dítě se sluchovým postižením</i>	71
6.1.5 <i>Dítě se zrakovým postižením</i>	72
6.2 Zásady první pomoci při práci s dětmi se zdravotním postižením	73
6.2.1 <i>Jak přivolat zdravotnickou záchrannou službu</i>	74
6.2.2 <i>Jak poskytnout první pomoc</i>	74
6.3 Organizace vyučování – formy výuky, struktura vyučovací hodiny a zapojení asistenta pedagoga	76
6.3.1 <i>Skupinová výuka</i>	77
6.3.2 <i>Kooperativní vyučování</i>	77
6.3.3 <i>Aktivizační metody</i>	77
6.3.4 <i>Učení žáka žákem (peer teaching)</i>	77
6.3.5 <i>Příklad struktury vyučovací hodiny</i>	79
6.4 Úpravy učebních témat	81
6.5 Individuální plánování	81
6.5.1 <i>Individuální plánování v sociálních službách</i>	81
6.5.2 <i>Individuální plán osobní asistence</i>	82
6.5.3 <i>Příklad individuálního plánu osobní asistence dítěti se zdravotním postižením</i>	82
6.5.4 <i>Individuální vzdělávací plán (IVP)</i>	83
6.5.5 <i>Doporučená struktura IVP</i>	85
6.5.6 <i>Příklad IVP</i>	89
6.6 Typy pro individuální práci asistentů se začleněným žákem – jak cvičit a rozvíjet řeč, motoriku, smyslové vnímání, paměť a myšlení	91
6.6.1 <i>Náměty pro rozvoj komunikačních schopností</i>	91
6.6.2 <i>Orientace v čase a prostoru</i>	92

6.6.3	<i>Rozvoj motoriky</i>	92
6.6.4	<i>Smyslové vnímání</i>	93
6.6.5	<i>Paměť a myšlení</i>	93
6.7	Inkluze při volnočasových aktivitách	94
6.8	Základní znaky úspěšného začlenění dítěte se zdravotním postižením mezi vrstevníky bez postižení	95
7	Na závěr ještě tři příběhy	97
	Verunka	97
	Paní učitelka Alena	99
	Dan	101
8	Některé zajímavé a užitečné odkazy a kontakty	103
8.1	Školská poradenská zařízení	103
8.2	Nestátní neziskové organizace (NNO)	105
8.3	Úřady a instituce	110
8.4	Nadace a fondy	111
8.5	Internetové stránky	113
8.6	Akreditovaná vzdělávací zařízení a instituce pořádající kurzy pro asistenty	115
8.6.1	<i>Kvalifikační kurzy pro osobní asistenty</i>	115
8.6.2	<i>Studium pro asistenty pedagoga</i>	116
8.7	Některé mateřské a základní školy podporující inkluzi	118
	Slovníček pojmů	120
	Přehled použité a doporučené literatury	134
	Publikace	134
	Legislativa	135